

Azərbaycan Avropanın yeni enerji təhlükəsizliyi arxitekturasında mühüm rol oynayır

Bakı Enerji Forumu enerji təhlükəsizliyinə nail olmaq yolunda birgə həllərin axtarışı üçün gözəl imkan yaradır

İyunun 1-də Bakı Konqres Mərkəzində Xəzər regionunun ən böyük tədbiri olan 28-ci Bakı Enerji Forumu işə başlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 600-dən çox nümayəndənin iştirak etdiyi konfransda keçid dövründə energetikaya dair yeni çağırışlar, o cümlədən Avropanın qlobal enerji təhlükəsizliyi və bu perspektivdə Azərbaycanın enerji sektorunun rolu müzakirə olunub.

Bakı Enerji Forumunun gündəliyinə həm Azərbaycan, həm də bütün Xəzər regionu üçün mühüm olan enerji məsələləri daxildir. Forumda iştirak etmək üçün ölkəmizə səfərə gələn Böyük Britaniya Baş nazirinin Azərbaycan üzrə ticarət elçisi Baronessa Emma Nikolson, Rumıniyanın energetika naziri Virgil Daniel Popesku, Pakistanın neft üzrə dövlət naziri Musadik Malik, b-nin hasilat və əməliyyatlar üzrə icraçı vitse-prezidenti Qordon Birrell, Çexiyanın ticarət və sənaye naziri Yozef Sikela və başqaları forumda çıxış edib, müzakirələrə qatılıblar.

Çıxışlar və müzakirələrdə Azərbaycanın enerji potensialı, Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasındakı rolu, enerji ixracı, "yaşıl enerji"nin istehsalı, ixracı kimi məsələlərə toxunulub. Forumda bir sıra mühüm fikirlər səsləndirilib.

Birinci sessiyada çıxış edən Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazov enerji müstəqilliyimizin banisi Ümummilli Lider Heydər Əliyevin neft strategiyası ilə həyata vəsiqə almış bu beynəlxalq enerji əməkdaşlıq platformasının ölkəmizin enerji nailiyyətlərinin tarixi salnaməsinə çevrilməsindən danışdı.

Hazırda təhlükəsiz, sabit enerji təchizatı mənbə və marşrutlarının diversifikasiyasına, xüsusilə "yaşıl enerji"nin inkişafına əsaslanan yeni qlobal enerji landşaftının formalaşdığını vurğulayan nazir deyib ki, ölkəmiz bu yeni mərhələyə regional və Avropa miqyasında enerji təhlükəsizliyindəki strateji mövqeyini möhkəmləndirəcək təşəbbüslərlə daxil olur. "Cənub qaz dəhlizi"nin genişləndirilməsi, "Həm-rəylik Halqası" layihəsində iştirak, həmçinin bərpaulunan enerji mənbələrinin inkişafı və tədarüklü ilə bağlı layihələrimiz bunun bariz göstəriciləridir.

Əlavə qaz tədarüklü üçün infrastrukturun ötürücülük gücünün artırılmasının, bu məqsədlə tərəfdaş ölkələrin əlaqələndirilmiş fəaliyyətinin, qəti və aydın mövqeyinin zəruriliyi vurğulanıb. "Bizim mövqeyimiz Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən dəqiq şəkildə ifadə edilib. Bu isə ondan ibarətdir ki, biz layihələri təkə kommersiya deyil, həm də strateji nöqtəyi-nəzərdən planlaşdırırıq. Xəzərin bütün növ enerji resurslarının işlənilməsi və dünya bazarlarına çıxarılması hər zaman paralel həyata keçirilib. Azərbaycan məhz özü hər zaman enerji marşrutları layihələrinin əsas lokomotivi olub və enerji siyasətimizin bu dəyişməz xətti bu gün də aktualdır", - deyərək əlavə edib.

Sessiyada "Abşeron", "Qarabağ", "Ümid" (Mərhələ II), "Babək", "Azəri-Çıraq-Günəşli" dərin qaz və "yaşıl enerji" layihələri əlavə qazı təmin edəcək mühüm mənbələr kimi qeyd olunub. 2026-cı ilin sonuna istismara verilməsi planlaşdırılan 1800 MVt gücündə külək və günəş-elektrik stansiyaları hesabına 1 milyard kubmetrdən çox qaza qənaət ediləcəyi bildirilib. 2030-cu ildə daha 5 QVt yaşıl istehsal güclərini istifadəyə veriləcəyi və həcmlərin ilkin mərhələdə 4 QVt-nin Qara

dəniz vasitəsilə Avropaya, 1 QVt-nin isə Naxçıvan üzərindən Türkiyə və Avropa istiqamətində ixracının nəzərdə tutulduğu diqqətə çatdırılıb. Nazir deyib ki, Azərbaycanın "yaşıl enerji" ölkəsinə transformasiyası artıq başlanıb. Bərpaulunan enerjinin quruda 135 QVt, dənizdə isə 157 QVt texniki potensialı əsasında ölkəmiz bu gün "yaşıl enerji"nin istehsalı və ixracı ilə bağlı irimiqyaslı layihələr icra edir: "Hazırda "MASDAR", "ACWA Power", bp və "Fortescue Future Industries" şirkətləri ilə 25 QVt-dan çox "yaşıl enerji" layihələri üzrə əməkdaşlıq edirik. "Bakı Enerji Həftəsi" çərçivəsində beynəlxalq enerji şirkətləri ilə əlavə 3 QVt-dək bərpaulunan enerji layihələri üzrə əməkdaşlıq sənədləri imzalayacağıq. Azərbaycan "yaşıl enerji" ölkəsi kimi inkişafı ilə bağlı strateji hədəflərini reallaşdırmaq əzmindədir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin iradəsi və qətiyyəti bu növbəti böyük enerji missiyasının həyata keçirilməsində bizim strateji bələdçimizdir".

Böyük Britaniya Baş nazirinin Azərbaycan üzrə ticarət elçisi Baronessa Emma Nikolson bildirib ki, Azərbaycanın dəniz külək enerjisi əhəmiyyətli potensiala malikdir, ölkədə təmiz enerjiyə sürətli keçid üçün bütün imkanlar var.

Onun sözlərinə görə, Böyük Britaniya dəniz enerjisi sahəsində mühüm təcrübəyə malikdir və Azərbaycan hökuməti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində "yaşıl enerji"yə keçid sürətləndirilə bilər. "Azərbaycanda təmiz enerjiyə sürətli keçid üçün bütün imkanlar var. 30 ildən artıqdır ki, Böyük Britaniya və Azərbaycan güclü tərəfdaşlıq əlaqələri qurublar və indi biz "yaşıl enerji"yə daha çox diqqət yetiririk. Azərbaycan bərpaulunan enerjinin inkişafı sahəsində Böyük Britaniyanın əsas tərəfdaşlarından biridir. Təbii ki, Böyük Britaniya bu sahədə Azərbaycana dəstəyini davam etdirəcək", - deyərək Emma Nikolson qeyd edib.

bp-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qari Counz deyib ki, Azərbaycan bp-nin ümumi strategiyasının bariz nümunəsidir və burada qazandığımız uğurlardan qürur duyuruq. bp gələcəkdə də Azərbaycanda həyata keçiriləcək neft və qaz layihələrinə investisiyalarını davam etdirəcək.

"Azəri-Mərkəzi-Şərqi" platformasında işlər davam etdirilir. Burada ilk neft hasilatını 2024-cü ildə gözləyirik. "Şahdəniz" layihəsinin də dekarbonlaşdırılması üzərində işləyirik. Bizim iddialarımız var. Həmçinin bildiyiniz kimi, Prezident İlham Əliyev elan edib ki, Azərbaycanın azad olunmuş ərazilərində "yaşıl enerji" planı icra olunacaq. Bir çox şirkətlər bu planda yaxından iştirak edəcək", - deyərək Qari Counz vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, bu tədbir enerji sektorunun qarşısında duran məsələlərin və imkanların müzakirəsi baxımından çox önəmlidir. Xüsusən də indi, dəyişən enerji dünyasında Azərbaycanın rolunun getdikcə artdığı bir dövrdə. Azərbaycanın həm karbohidrogenlər, həm də bərpaulunan enerji mənbələri baxımından nəhəng potensialı var.

Vurğulayıb ki, Azərbaycan qabaqcıl enerji infrastrukturuna, güclü tərəfdaşlıqlara və zəngin bərpaulunan enerji ehtiyatlarına malikdir: "Bunun sayəsində ölkə enerji keçidində də irəlidə gedə bilər. Azərbaycanın uzunmüddətli və etibarlı tərəfdaşı kimi bp buna dəstək olmağa hazırdır".

SOCAR-ın prezidenti Rövşən Nəcəf isə enerji təhlükəsizliyinin önəmindən danışaraq bildirib ki, dayanıqlı enerji üçün proqramları nəzərə almaq lazımdır. SOCAR son zamanlar neft və qaz hasilatına investisiyaları artırır.

Onun sözlərinə görə, yaxın onilliklərdə neft və qaz hasilatını dayandırmaq olmaz: "Biz neft ehtiyatlarının ekoloji təmiz çıxarılmasını, təmiz enerji istehsalı ideyasını dəstəkləyirik. Enerji qiymətlərinin artmasını, tərəfdaşlarımızın qaz və neft anbarlarının boşalmasını görməzdən gələ bilmərik. Keçid olaraq enerji şirkətləri ilə bunun üzərində işləməliyik. Şuşada da biz bp və "MASDAR"la birlikdə bərpaulunan enerji mənbələri üzrə müqavilələr imzalamışıq. Biz kifayət qədər tərəfdaşlarla işləməyə və layihələrin sayını artırmaqda qətiyyətliyik. Çalışıb iqlimimizi mühafizə etməli, sıfır emissiyaya nail olmalıyıq. Bunun üçün konstruktiv şəkildə və dataya əsaslanaraq analizlər aparmalıyıq. SOCAR enerji keçidi və dayanıqlı istehsal sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığa açıqdır. Bu, Avropa İttifaqının və bütövlükdə regionun enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi baxımından önəmlidir".

"Rumıniyada aşkar edilən qaz yataqlarından azərbaycanlı həmkarlarımızla birlikdə təbii qaz hasil edəcəyik", - deyərək Rumıniyanın energetika naziri Virgil Daniel Popesku bildirib ki, Azərbaycan Şərqi Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında mühüm rol oynayır. Təbii qazla yanaşı, Azərbaycan Avropaya "yaşıl enerji" də ixrac etməyi planlaşdırır ki, bu da çox müvafiqdir. Azərbaycanın iqlim potensialı alternativ enerji mənbələrinin inkişaf etdirilməsinə imkan yaradır və hökumət bundan düzgün istifadə edir.

O diqqətə çatdırıb ki, rəsmi Buxarest Azərbaycan ilə enerji sahəsində əməkdaşlıq edir.

bp şirkətinin hasilat və əməliyyatlar üzrə icraçı vitse-prezidenti Qordon Birrell çıxışında deyib ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi neft strategiyası nəticəsində 1994-cü ildə imzala-

nan "Əsrin müqaviləsi" Azərbaycanın neft-qaz sahəsinə sərmayə axınına səbəb oldu. Həmin ildən bp Azərbaycan ilə yaxından əməkdaşlıq edir və bir çox beynəlxalq əhəmiyyətli enerji layihələrini birgə həyata keçirir.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın "Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqlar bloku çox unikal neft-qaz mənbəyidir. Burada qaz ehtiyatları çoxdur və onun çıxarılması istiqamətində iş aparılır. Yataqlar blokunun hasilatda olan laylarının altında yerləşən dərin qatlardakı qaz ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi prosesi aparılır.

"Şahdəniz" qaz-kondensat yatağından daha çox qaz əldə etmək imkanları da araşdırılır və hazırda burada yeni kəşfiyyat quyusu qazılır", - deyərək bp-nin vitse-prezidenti qeyd edib ki, şirkət Xəzərin Azərbaycan sektorunda əlavə qaz hasil edəcək.

Q.Birrell vurğulayıb ki, müasir dünyada ekoloji cəhətdən təmiz enerji istehsalı aktual xarakter alıb. BP də bu istiqamətdə böyük addımlar atır və sərmayələr yatırır. Belə layihələrdən biri Azərbaycan hökuməti ilə həyata keçirilir. BP Cəbrayıl rayonunda 200 meqavatlıq günəş stansiyası inşa edir. Azərbaycanın "yaşıl enerji" istehsal etmək üçün də böyük potensialı var və Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında mühüm rol oynayır.

Çex Respublikasının enerji və sənaye naziri Yozef Sikela çıxışında bildirib ki, yaxın gələcəkdə Azərbaycan Avropanın enerji strukturunda daha əhəmiyyətli rol oynamağa başlayacaq. Azərbaycandan ixrac edilən təbii qaz bir sıra Avropa ölkəsinin tələbatını tamamilə ödəyir. O qeyd edib ki, Azərbaycan təbii qazla yanaşı, "yaşıl enerji" istehsalına da diqqət yetirir. Bu da onun enerji idxalını artırır. Azərbaycanın iqlim şəraiti günəş və küləkdən enerji almaq imkanını yaradır.

Nazir diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan artıq yeni texnologiyaları cəlb edərək alternativ enerji istehsalına başlayıb. Azərbaycanın neft və qaz istehsalı və ixracı ilə yanaşı, "yaşıl enerji" istehsalına və ixracına geniş yer verməsi, onun Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında rolunu artıracaq.

Sessiya və panel müzakirələrdə qeyd olunub ki, Bakı Enerji Forumu özünü səmərəli əməkdaşlıq üçün etibarlı platforma kimi təsdiqləyib.

İştirakçılar yekdil rəyə gəliblər ki, Bakı Enerji Forumu enerji təhlükəsizliyinə nail olmaq yolunda birgə həllərin axtarışı üçün gözəl imkan yaradır. "Azərbaycan Avropanın yeni enerji təhlükəsizliyi arxitekturasında mühüm rol oynaya bilər və oynayacaqdır" tezisi xarici nümayəndələrin əsas fikirləri arasında yer alır.

Forum öz işini davam etdirir.